

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ТЕЧІЇ ЧАЙЛДФРІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

М. І. Богдан

**студентка 2 скороченого курсу
спеціальності «Соціальна робота»**

Т. П. Хлівнюк

**Кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальних теорій ФПСР
ОНУ імені І. І. Мечникова**

На сьогоднішній день в сучасному суспільстві відбувається безліч змін: модифікуються загальноприйняті норми, змінюються звичні орієнтири і усталені моделі поведінки в соціумі. Так інститут сім'ї став одним з основних осередків, що піддалися кардинальній трансформації: збільшення розлучень, популяризація вільних відносин, відкритість ЛГБТ-пар. Розповсюдження феномену чайлдфрі так само стрімко набирає розвивається серед молодих людей.

Представники чайлдфрі - це люди, які обрали для себе усвідомлену і добровільну бездітність при біологічній можливості мати дітей. Як самостійний рух даний феномен почав зароджуватися в 1970-х роках в Америці в рамках діяльності Національної організації для Ні-Батьків і позначало свідому відмову молодих людей від своєї репродуктивної функції, переконаних у тому, що вони не мають ніякої потреби в дітях та їх вихованні.

Першими активістками руху і засновницями організації були феміністки Елен Пек і Ширлі Радл. Вони проголосили 1 червня днем «не батьків» і пояснювали свою діяльність тим, що в США жінка, що не мала дітей до тридцяти років, сприймалася

як неповноцінна і часто піддавалася осуду з боку громадськості. [2] Саме тому вони поставили за мету донести до людей головну думку про те, що народження дитини має бути цілком усвідомленим та власним рішенням батьків, а не обов'язковим кроком, який іноді нав'язується суспільним натиском.

У Європі цей феномен виник у другій половині ХХ століття після того, як в 90-і рр. Леслі Лафетт заснувала одну з перших популярних груп «Мережа Чайлдфрі». Згідно з дослідженнями вчених, в сучасних західних країнах у середньому від 5,5% до 6,5% людей дітородного віку вважають себе представниками цієї соціальної групи. [3]

Можливість усвідомлено та за власним бажанням відмовитися від народження дітей, в цілому, стала можлива саме після сексуальної революції і поширення надійних засобів контрацепції, проте в очах соціуму народження дитини і материнські інстинкти все ще вважалися апріорі характерними бажаннями для кожної жінки, закладеними з дитинства. [2] Але в ході аналізу причин розповсюдження і популяризації даного руху були виявлені основні рушійні фактори, які характеризують представників чайлдфрі, а саме:

- орієнтація на кар'єру і особистісний ріст, що вимагає великих витрат часу та трудових ресурсів;
- пріоритетність у безтурботному, бездітному способі життя;
- усвідомлення неможливості гідного виховати дитину;
- відсутність батьківських інстинктів і любові до дітей в цілому;
- небажання або боязнь жінок тих змін в тілі і фігурі, які супроводжуються вагітністю та пологами. [1].

Аналізуючи існуючі дослідження, треба сказати, що представники чайлдфрі - це переважно високоосвічені молоді люди, професійно успішні і матеріально благополучні жителі великих міст, переважно не схильні до релігії і традиційних звичаїв. Свою приналежність до течії обґрунтовують тим, що є прихильниками гедонізму, усвідомлюють всю небезпеку, пов'язану з дітонародженням, і не бажають сковувати себе такою відповідальністю, а вважають за краще жити в своє

задоволення. Так само багато хто з них переконані, що не в змозі надати дитині всі необхідні умови для її повноцінного і якісного виховання. [1].

Що стосується України, феномен чайлдфрі за останні декілька десятиріч років також стрімко набирає популярність і все більше сімейних пар відмовляються від ідеї заводити дітей. На жаль, вичерпну статистику привести складно, так як, по-перше, облік таких пар не ведеться, а по-друге, багато хто не відносять себе до представників течії через суспільне упередження та розповсюдження гендерних стереотипів, які все ще існують в суспільстві. Але навіть при такій ситуації кількість молодих людей, які відкрито заявляють про свою позицію та популяризують напрям чайлдфрі, щорічно зростає. Вони часто створюють групи у соціальних мережах або інформаційні блоги, у яких діляться своїм досвідом. Частіше вони роблять це не через бажання поширювати свої погляди, а скоріш за для прагнення знайти оточення, яке підтримує їх особистісний вибір. У співтоваристві чайлдфрі свідомо бездітні люди відчують себе більш комфортно.

Саме завдяки відкритому обговоренню серед молоді і розповсюдженню інформації в ЗМІ свідомо відмова від дітонародження привертає все більше уваги і, як наслідок, трансформує громадську думку щодо представників даної соціальної групи. Якщо ще в 2000-і роки поширеною і найпопулярнішою реакцією було засудження, то в даний час до подібного вибору все більше людей ставляться нейтрально, а іноді навіть з розуміння.

Таким чином можна зробити висновок, що чайлдфрі – це одна із порівняно нових течій в українському суспільстві, яка характеризується добровільною відмовою від дітей. Цей феномен, в основному, полягає в усвідомленому виборі кожної людини і прояві її особистого бажання в питанні дітонародження, адже не можна виключати той факт, що з появою дитини, на людину покладається величезна відповідальність за її життя, здоров'я і благополуччя. Самі представники чайлдфрі відзначають, що варто звертати увагу не виключно на народження дітей, а на їх якісне виховання та створення сприятливих умов для формування особистості в майбутньому.

Література

1. Большунова Т. В. Социальные технологии и процессы / Т. В. Большунова [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-chayldfri-makrosotsiologicheskii-analiz/viewer>
2. Грицай Л. А. Некоторые аспекты научного изучения феномена «чайлдфри» / Л. А. Грицай [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://vestnik-rzi.ru/2013/10/1003/>
3. Литвинская И. «Чайлдфри. Актуальный взгляд и психоанализ»/ И. Литвинская - М.: SelfPub, 2019. – 179 с.
4. Полутова М. А. Ценностные и мотивационные установки сообщества чайлдфри с позиции постмодернизма / М. А. Полутова [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsennostnye-i-motivatsionnye-ustanovki-soobschestva-chayldfri-s-pozitsiy-postmodernizma/viewer>